

Halden kommune

Planstrategi for perioden 2020 – 2024 for prioritert planarbeid i kommunestyreperioden.
Vedtatt ?? – 2020.

Kap.		Side
1.	BAKGRUNN OG FORMÅL	2
2.	KOMMUNENS PLANSYSTEM Hovedelementene i kommunens plansystem	2
3.	ERFARINGER MED / EVALUERING AV GJELDENE KOMMUNEPLAN	4
4.	OVERORDNEDE FØRINGER SOM HAR BETYDNING FOR KOMMUNENS PLANBEHOV Nasjonale forventninger Regionale føringer og planer (regional planstrategi) Interkommunalt plansamarbeid	5
5.	UTVIKLINGSTREKK OG UTFORDRINGER Utfordringer for Halden Befolkningsutvikling Utvikling innenfor folkehelse, nærings og sysselsetting Levekår og folkehelse, Oppvekst, Sysselsetting, flyktningesituasjonen, Klima og energi.	7
6.	PRIORITERING AV PLANOPPGAVER - FØRINGER Generelt Helse og sosialsektoren Undervisning og oppvekstsektoren Teknisk sektor Kultur/Idrett	12
7.	PRIORITERING AV PLANOPPGAVER - FØRINGER Samfunnssikkerhet Fag-, Temaplaner og analyser Ressurser	15
	VEDLEGG	17

BAKGRUNN OG FORMÅL

Planstrategien kan forenklet kalles en «plan for planleggingen». Den skal gi en oversikt over utviklingstrekk og utfordringer i kommunen, og skal være et verktøy som viser sammenhengen mellom utfordringer og det planbehovet kommunen har for å løse disse utfordringene.

Planstrategien vedtas av kommunestyret, innen ett år etter konstituering. Denne er vedtatt .. oktober 2020.

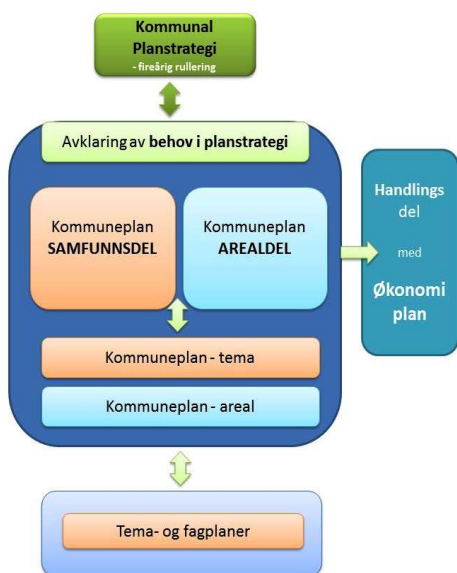
Prosess:

Halden kommune har valgt en modell for utarbeidelse av planstrategien der det er en valgt styringsgruppe som frembringer et forslag til planstrategi. Dette for å ha bred politisk forankring gjennom hele prosessen.

Plan og bygningslovens krav til høringsprosess for planstrategien er ikke lik ordinære plansaker, men forslaget til kommunestyret skal være offentlig tilgjengelig minst 30 dager før kommunestyrets behandling.

Formannskapet er kommunes planutvalg. Formannskapet behandler forslaget til planstrategi som legges ut på høring før kommunestyrets behandling.

Planstrategien har ingen rettsvirkning og er ikke formelt bindende for kommunen. Den kan revideres etter behov innenfor valgperioden. Synspunkter fra statlige og regionale organer og nabokommuner skal innhentes, men det finnes ingen innsigelsesrett for disse.

KOMMUNENS PLANSYSTEM

Kommunens plansystem består av overordnet kommuneplan med samfunnsdel, arealdel og tilhørende handlingsdel (økonomiplanen). Plan- og bygningsloven setter krav om planprogram og medvirkning ved planlegging, Planstrategien bryter med dette da den har sin egen prosess og er lovpålagt å gjennomføre ved inngangen til hver ny valgperiode.

Halden kommune gjennomfører planoppgaver innenfor en rekke områder, både lovpålagte og ikke lovpålagte. Dette gjelder både planoppgaver som ikke følger plan- og bygningsloven, og planlegging

som følger plan- og bygningsloven.

Hovedelementene i kommunens plansystem er:

Kommunal planstrategi

Kommunal planstrategi handler om å gjennomføre en bred og involverende prosess, som ender med å prioritere de viktigste utfordringene i kommunen og hvilke kommunale planer som skal utarbeides de nærmeste årene for å møte disse.

Dette er det eneste obligatoriske plandokumentet for kommunen i henhold til Plan- og bygningsloven.

Kommuneplan

Kommunens overordnede plandokument består av en **samfunnsdel** og en **arealdel** som dekker hele kommunen. Kommuneplanen er et strategisk dokument for kommunens utvikling. Arealdelen er et juridisk dokument for forvaltning av arealressursene i kommunen. Kommuneplanen skal ha et 12-årig perspektiv (3 fireårige planperioder). Regional plan for Viken (Østfold) ber kommunene å se planhorisonten frem til 2050.

I tillegg til den overordnede kommuneplanen, har Halden kommune også en planportefølje bestående av:

Kommunedelplaner (etter Plan- og bygningsloven)

- Tematiske
- Areal

Er et overordnet plandokument, for enten et mindre geografisk område, et avgrenset tematisk område eller virksomhetsområder. En kommunedelplan om areal har samme juridiske virkning som en kommuneplan. Kommunedelplaner må følge plan- og bygningslovens krav om planprogram, medvirkning, høringsperiode og handlingsdel.

Hensikten med kommunedelplaner er å vise veivalg, vise strategier og nødvendige prioriteringer på lang sikt (med tydelige koblinger til kommuneplanen)

Tema / fagplaner

- Lovpålagte
- Ikke lovpålagte

Planer for et avgrenset tematisk område. Temaplaner følger ikke plan- og bygningslovens krav. Fagplaner og temaplaner kan utarbeides etter krav ifølge særlovgivning.

Hensikten med disse planene er også å avklare veivalg, vise strategier og nødvendige prioriteringer på lang sikt, innenfor et temaområde. Temaplan kan, i tillegg til en strategisk drøftingsdel, ha en tiltaksdel som er linket direkte til de overordnede strategiene. Alternativet kan det knyttes egne tiltaksplaner til denne. (Det er ikke alle planer som kan linkes direkte til en mer strategisk overordnet plan)

Reguleringsplan

En plan etter plan- og bygningsloven. Reguleringsplanen er et arealplankart med tilhørende bestemmelser om angir bruk, vern og utforming av arealer og fysiske omgivelser.

Reguleringsplan kan utformes som *områderegulering* eller *detaljregulering*.

Områderegulering brukes av kommunen der det er krav om slik plan i kommuneplanens

arealdel, eller kommunen finner at det er behov for å gi mer detaljerte områdevis avklaring av arealbruken. Detaljregulering som fremmes av utbygger, brukes for å følge opp og konkretisere overordnet arealdisponering i kommuneplanens arealdel eller områderegulering. *Hensikt med reguleringsplan:* Fastsette framtidig arealbruk for et definert område.

Analyser og Utredninger

I tillegg kommer *analyser og utredninger* som ikke er planer i seg selv, men som legger grunnlag for andre planer, og/eller som grunnlag for prioriteringer i handlingsplan og budsjettarbeidet.

Halden kommunes plansystem kan sies å være preget av relativt få kommunedelplaner, men en stor andel tema- / fagplaner på ulike områder. Disse er også en del av det strategiske grunnlaget som danner utgangspunkt for handlingsdelen i økonomiplan og årsbudsjett.

ERFARINGER MED / EVALUERING AV GJELDENE KOMMUNEPLAN

Halden kommunes kommuneplan består av en samfunnsdel (2018) og en arealdel (2011). Økonomiplanen er kommuneplanens handlingsdel.

Samfunnsdelen er ikke juridisk bindende slik arealdelen er, men samfunnsplanen er førende for den fremtidige arealbruken. Samfunnsplanen er hoveddokumentet for den samfunnsutvikling som Halden-samfunnet ser for seg. I forhold til nasjonale og regionale myndigheter vil samfunnsplanen være hoveddokumentet som underliggende planer blir vurdert opp mot i forhold til virkemidler, strategier og tiltak.

Planstrategi for forrige planperiode la opp til rullering av samfunnsdelen. Samfunnsplanen ble rullert og vedtatt november 2018. Samfunnsdelen peker på hovedutfordringene som kommunen står over for de nærmeste årene.

Befolkningsutvikling

Halden befolkning vil ha en middels befolkningsutvikling men med noe lavere andel av innvandrerne enn andre byer i Østfold. Det er forventet at i 2050 vil det være rundt 34 400 innbyggere i kommunen. 60 % av veksten vil komme i aldersgruppen 60+.

Den store endringen i befolkningen vil være en aldersforskyvning mellom aldersgrupper.

Vekst i planperioden							
	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050
under 20	6988	6748	6442	6304	6383	6502	6514
%	22 %	21 %	20 %	19 %	19 %	19 %	19 %
20-67	18800	18861	19148	19104	18774	18548	18415
%	60 %	59 %	59 %	58 %	56 %	54 %	54 %
67+	5585	6297	7002	7799	8577	9083	9471
%	18 %	20 %	21 %	23 %	25 %	27 %	28 %
sum	31373	31906	32592	33207	33734	34133	34400

Sysselsetting

Sysselsettingsgraden i Halden (67 %) er svært lav og den største oppgaven er å skape nye arbeidsplasser. Dette må skje i større takt enn omstilling som skjer i næringslivet, da det er forventet stor omstilling i næringslivet på grunn av pågående digitalisering.

Dette vil være hovedoppgaven i planperioden og skal prioriteres i alt planarbeid.

Halden skal være en næringsvennlig kommune som ser muligheter og utnytter dem.

Levekårsutfordringer

Halden har en rekke utfordringer på levekårsområdet. Satsing på utdanning/oppvekst, sysselsetting og psykisk/fysisk helse er prioriterte områder innen levekårsforbedringene. Tidlig innsats er et hovedpoeng i alt arbeid. Tidlig innsats innebærer å forebygge framfor å reparere.

Utdanning

Utdanningsnivået i Halden er lavt og en ønsker med satsing på innhold i skolen og et helhetlig skoleløp å heve dette. Fokusering på mestring, resultater og læring i grunnskolen skal gi bedre forutsetninger for gjennomføring av videregående skole. Noe som igjen gir muligheter for høyere utdanning. Samarbeid mellom kommune, region, stat og næringslivet i Halden er viktig for å nå målet.

Klima

Klima og klimatilpasninger vil være en av de store oppgavene i framtiden. Halden skal ta sin andel av dette og kommunestyret har vedtatt at innen 2023 skal klimagassutslippene være redusert med 30% (sammenlignet med 2016). Dette vil få konsekvenser for arealpolitikken til Halden kommune. All arealpolitikk skal baseres på bærekraft. Jordvernet vil være sentralt i planperioden for all ny bruk av arealer.

Alt kommunalt planarbeid i planperioden 2020 – 2024 skal ha basis i de hovedutfordringene som kommuneplanens samfunnsdel peker på.

I løpet av planstrategiperiode 2016 – 2020 har en vurdert kommuneplanens arealdel og i tråd med planstrategiens føringer er rullering påbegynt. Arbeidet forventes ferdig i 2020/21.

Konflikt mellom vedtatt arealplan og faktisk utvikling har vært få. Det har vært behov for små justeringer på bestemmelser som følge av endret plan og bygningslov. Fylkesplanen Østfold mot 2050 ble stadfestet av regjeringen i 2012 og rullert i 2018. Hovedføringene i regional plan er videreført og denne setter begrensninger for arealbruken i kommunene i framtiden.

På bakgrunn av dette har det i inneværende perioden blitt laget et arealregnskap for Halden kommune i samarbeid med Østfold fylkeskommune. Dette vil i likhet med lignende arealregnskap for de andre bykommunene, danne grunnlag for den arealbruken som Halden kan påregne frem til 2050 (i tråd med fylkesplanens perspektiv). Fylkets arealpott som er tildelt Halden er 19 100 km² frem til 2050. Aremarks andel er også inne i denne potten.

Halden har en arealbruk på om lag 15 100 km² i tettstedet og vil i perioden frem til 2050 ha mulighet til å forbruke 4 000 km² nytt areal. Eksisterende kommuneplan (2011) har disponert 3 600 km² nytt areal. Dette medfører at kommunen ved rullering av kommuneplanens arealdel har 400 km² som er «ubenyttet». Dette medførte at det i planprogrammet for kommuneplanens arealdel ble varslet at kommunen må omprioritere allerede eksisterende disposisjon / arealbruk, hvis det kommer innspill på nye utbyggingsområder som ikke er i eksisterende plan. Dette er en av hovedoppgavene i rulleringen av arealplanen.

De statlige og regionale føringene setter krav til strammere arealbruk og en mere klimavennlig by- og tettstedsutvikling. Nullvekstvisjoner på flere klimaområder er absolutte mål. Dette vil ha innvirkning på arealbruk, energi og samferdselssektoren i årene som kommer. Samfunnsdelen tar høyde for dette, og gir føringer for de grep som må tas i arealplanrulleringen.

I og med at samfunnsdelen er rullert 2018 ser ikke kommunen behov for å rullere denne i planperioden. Hovedutfordringene og prioriteringene som er pekt på i samfunnsdelen har ikke endret seg vesentlig siden 2018. Korona-pandemien har tvert imot forsterket behovene for å forsterke innsatsen på områdene som samfunnsdelen peker på.

I og med at arealdelen er under rullering ved inngangen til planperioden ser en ikke behov for at denne blir rullert i planperioden.

***Samfunnsdelen er nylig rullert 2018 og anbefales ikke rullert i planperioden.
Arealdelen anbefales ikke rullert i planperioden, da den er under rullering.***

Ved senere rullering av arealdelen bør dette skje i sammenheng med rullering av samfunnsdelen. Dette for bedre å se sammenhenger mellom planene.

Sikkerhet og sårbarhet er sterkt fokusert i fremtidig planlegging og kan medføre endringer i lokale prioriteringer. Haldens ROS-analyse er vedtatt i 2012 og en ser at spesielt innenfor klimatilpassede hendelser er det behov for at denne blir oppdatert. Forberedelsene til rullering er påbegynt og vil bli gjennomført i denne planperioden.

Jernbanefremføring av InterCity til Halden har vært et av hovedtemaene i tidligere planperioder. Dette er ikke løst, og kan ikke forventes ferdigstilt i kommende planperiode. Nasjonale signaler er at dette kommer sent i perioden frem til 2050. Tidligere bindinger på arealbruk inn mot Halden stasjon er oppløst, og en må forvente at dagens spor vil være hovedspor i mange år fremover. Dette gjør at sentrum kan planlegges for ytterligere fortetting og utbygging.

OVERORDNEDE FØRINGER SOM HAR BETYDNING FOR KOMMUNENS PLANBEHOV

Nasjonale forventninger

Regjeringen vil formidle den nasjonale prioriterte politikken på en tydelig måte, slik at planleggingen i fylkeskommuner og kommuner kan skje effektivt og til beste for innbyggerne i hele landet. Samtidig styrker regjeringen det lokale selvstyret i planleggingen. Det betyr at fylkeskommunene og kommunene får økt ansvar for å sikre nasjonale og viktige regionale interesser. Regjeringen ønsker at regional og lokal samfunns- og arealplanlegging skal være

basert på åpen dialog mellom alle parter, der også staten deltar. Et viktig skritt på veien er de nasjonale forventningene.

Regjeringen legger vekt på at vi står overfor fire store utfordringer:

- Å skape et bærekraftig velferdssamfunn
- Å skape et økologisk bærekraftig samfunn gjennom blant annet en offensiv klimapolitikk og en forsvarlig ressursforvaltning
- Å skape et sosialt bærekraftig samfunn
- Å skape et trygt samfunn for alle

De regionale og lokale myndighetene har sentrale oppgaver med å håndtere disse utfordringene. Det gjelder alle kommuner, uavhengig av størrelse og kompetanse. Planlegging er et av deres viktigste verktøy

Det er tre satsingsområder som framheves i Nasjonale forventninger. Det første heter «Gode og effektive planprosesser». Det legges vekt på at kommunene må bruke planlegging på alle nivåer som redskap for å videreutvikle landet. I dette er fylkeskommunen tildelt en rolle som tilsier at dette politikk- og forvaltningsnivået skal bestå, og at planlegging på kommunalt nivå må styrkes. Planprosessene skal gå raskere, bl.a. ved redusert bruk av innsigelser fra sektormyndigheter, ved bedre samarbeid og økt bruk av IKT.

Det andre hovedkapitlet heter «Bærekraftig areal- og samfunnsutvikling». Her er budskapet at kommunen skal bidra til å redusere klimagassutslipp, og legge til rette for vekst i nye og grønne næringer. Arealbruken skal være effektiv, sikre alle gode formål, inkludert viktige jordbruksområder, samisk kultur og næringer, tilstrekkelig areal til fiskeri og havbruk – men også tilgjengelighet til «gode mineralforekomster, for mulig utvinning». Miljø- og klimahensyn er sterkt framme her.

Det tredje satsingsområdet som alle kommuner skal følge opp i planleggingen er «Attraktive og klimavennlige by- og tettstedsområder». Her er by- og sentrumperspektivet nærmest enerådende. Utenfor bysenteret skal det ifølge regjeringa trekkes langsiktige grenser opp mot «store, sammenhengende landbruks- natur- og friluftsområder».

Regjeringen har bestemt at FNs 17 bærekraftsmål, som Norge har sluttet seg til, skal være det politiske hovedsporet for å ta tak i vår tids største utfordringer, også i Norge. Det er derfor viktig at bærekraftmålene blir en del av grunnlaget for samfunns- og arealplanleggingen.

Haldens samfunnsplan er basert på bærekraftmålene og arealplanen blir utarbeidet på bakgrunn av disse.

Halden sitt statistikkgrunnlag «Vi i Halden» er organisert etter bærekraftmålene og skal legges til grunn for planleggingen i Halden.

Regionale forventninger

Viken er inne i sitt arbeid med regional planstrategi. Vi kan ikke forvente at det foreligger egen planstrategi for Viken før ved utgangen av 2020. På det tidspunktet skal den kommunale planstrategien være ferdigstilt.

Det vi er kjent med er at Vikens planstrategi skal i likhet med den kommunale baseres på FNs bærekraftsmål. Kunnskapsgrunnlaget er basert på bærekraftmålene. For gamle Østfold hadde man basert forrige planstrategi på:

- Øke Antall Arbeidsplasser
Øke antall arbeidsplasser mer enn befolkningsveksten.
- Utvikle fremtidens kompetanse gjennom utdanning, forskning og innovasjon.
- Innsats på helhetlig skoleløp, fullføring av videregående skole og økt andel med høyere utdanning, høyskole og FoU som støtter regionalt næringsliv, og et næringsliv som legger til rette for mer forskning og innovasjon.

Denne prioriteringen er en videreføring av tidligere prioriterte innsatsområder i Østfold. Innsatsområdene er i tråd med hovedmålene i fylkesplanen Østfold mot 2050.

På bakgrunn i Vikens kunnskapsgrunnlag kan vi forvente at samme føringer vil bli gjort gjeldende i neste regionale planperiode. Økt satsing på sosial bærekraft vil også kunne bli et hovedsatsingsområde, sammen med miljømessig bærekraft. Dvs. fokusere på arealbruk, transport og utslipp.

Fylkeskommunenes fokusområder på folkehelseområdet er Livskvalitet, Matproduksjon og ernæring samt bærekraftig stedsutvikling. Dette er områder som forventes vurdert i planarbeidet til kommunene i planperioden.

Vurdering av nasjonale og regionale føringer inn i Viken sitt forslag til planstrategi setter samordning av de ulike fylkeskommunenes fylkesplaner som hovedprioritet i inneværende valgperiode. Dette er ikke i konflikt med Halden kommunes planstrategi.

Viken fylkeskommunes planstrategi er ute til høring og foreslår at hovedinnsatsen på fylkeskommunens planarbeid i valgperioden er å få samordnet de ulike fylkeskommunenes planer til et felles plangrunnlag. Dette skal skje med forankring i bærekraftmålene.

UTVIKLINGSTREKK OG UTFORDRINGER

Halden har et relativt høyt antall sysselsatt innen konkurranseutsatte næringer. Det gjør kommunen utsatt for konjunktursvingninger, men skaper også muligheter for å skape ny sysselsetting. Hard konkurranse og internasjonale kunder skaper et press mot nyutvikling og effektivisering. Ife har et internasjonalt forskningsmiljø som har vært og er grunnlag for knoppskyting. Etablering av Norsk Nukleær Dekommisjonering NND med base i Halden er et spennende tilfang som kan bidra til ytterligere utvikling av forskningsmiljøet og dermed skape arbeidsplasser.

Utfordringene for Halden-samfunnet er som er for Østfold, tap av arbeidsplasser som følge av nedleggelser, samtidig som befolkningsgrunnlaget øker, gjør at arbeidsmarkedet i Halden fortsatt vil ha underskudd av arbeidsplasser. Statistikken viser at Halden mangler om lag 1500 arbeidsplasser. Arbeidsmarkedet på svensk side bidrar til at dette ikke oppleves som akutt.

I dag medfører dette at Halden har behov for utpendling til øvrige Østfold og over grensen for å opprettholde sysselsetningen i befolkningen. Dette er noe en ser er forsterket gjennom forrige planperiode.

I en situasjon der fler og fler blir arbeidsledige som følge av nedgangen i oljesektoren eller at konkurranseutsatte arbeidsplasser får endrede rammebetingelser, vil også dette skape behov for at det skapes nye arbeidsplasser.

Coronapandemien har også medført utfordringer for sysselsetting og arbeidslivet. Sannsynlig varighet vil medføre endringer på en rekke områder og en må forvente at pandemien vil påvirke sysselsettingen og arbeidsmarkedet i Halden som også Norge i planperioden.

Kommunen har som ambisjon at en skal legge til rette for at de som ønsker det, skal ha en mulighet for å finne en arbeidsplass i Halden.

Å skape nye arbeidsplasser er en av hovedutfordringene i årene som kommer.

Kompetanse i et samfunn er en av bærebjelkene for samfunnsutviklingen.

Halden i likhet med byområder i «gamle Østfold», skårer lavt sammenlignet med store deler av Østlandsområdet på formelle kompetansekrav.

Dette er det ønske om å endre. Kultur/holdninger til behov for kompetanse må endres over tid og det vil sette krav til utdanningssystemet og vår oppfattelse av teoretisk og praktisk kompetanseutvikling. Haldens styrke og kompetanse innen praktiske fag skal videreutvikles.

For Haldensamfunnet vil utvikling og tilrettelegging for fremtidens kompetansekrav være et hovedmål. Dette skal gjenspeiles gjennom satsing på utdanning, forskning og innovasjon både innen teoretiske og praktiske fag.

Folkehelseprofilen viser at barn og ungdom på en rekke områder skårer dårligere enn landsgjennomsnittet. På sikt vil en slik situasjon medføre dårligere utviklingsmuligheter for samfunnet. Økt fokus på denne delen av befolkningen innen områder der kommunen har mulighet til å påvirke, kan bidra til å endre denne utviklingen.

Helhetlig tenkning med strategier og tiltak for å bedre barn og ungdoms oppvekstvilkår i Halden vil være en hovedutfordring i planperioden.

I forbindelse med samfunnsplanarbeidet ble det lagt ned en del arbeid i å beskrive befolkningsutviklingen for Halden frem til 2040.

Dette illustreres ved flg tabell: MML (der L står for lav nettoinnvandring)

		2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050
3001 Halden	0 år	256	264	281	299	301	289	277
Endring fra 2020			8	25	43	45	33	21
%			3 %	10 %	17 %	18 %	13 %	8 %
Endring i 5 års perioder			8	17	18	2	-12	-12
%			3 %	6 %	6 %	1 %	-4 %	-4 %
	1-5 år	1543	1413	1440	1524	1592	1565	1500
Endring fra 2020			-130	-103	-19	49	22	-43
%			-8 %	-7 %	-1 %	3 %	1 %	-3 %
Endring i 5 års perioder			-130	27	84	68	-27	-65
%			-8 %	2 %	6 %	4 %	-2 %	-4 %
	6-12 år	2554	2360	2148	2139	2241	2336	2324

Endring fra 2020			-194	-406	-415	-313	-218	-230
%			-8 %	-16 %	-16 %	-12 %	-9 %	-9 %
Endring i 5 års perioder			-194	-212	-9	102	95	-12
%			-8 %	-9 %	0 %	5 %	4 %	-1 %
	13-15 år	1117	1143	1055	947	949	992	1037
Endring fra 2020			26	-62	-170	-168	-125	-80
%			2 %	-6 %	-15 %	-15 %	-11 %	-7 %
Endring i 5 års perioder			26	-88	-108	2	43	45
%			2 %	-8 %	-10 %	0 %	5 %	5 %
	16-19 år	1518	1568	1518	1395	1300	1320	1376
Endring fra 2020			50	0	-123	-218	-198	-142
%			3 %	0 %	-8 %	-14 %	-13 %	-9 %
Endring i 5 års perioder			50	-50	-123	-95	20	56
%			3 %	-3 %	-8 %	-7 %	2 %	4 %
	20-44 år	9508	9423	9630	9577	9314	9062	8870
Endring fra 2020			-85	122	69	-194	-446	-638
%			-1 %	1 %	1 %	-2 %	-5 %	-7 %
Endring i 5 års perioder			-85	207	-53	-263	-252	-192
%			-1 %	2 %	-1 %	-3 %	-3 %	-2 %
	45-66 år	9292	9438	9518	9527	9460	9486	9545
Endring fra 2020			146	226	235	168	194	253
%			2 %	2 %	3 %	2 %	2 %	3 %
Endring i 5 års perioder			146	80	9	-67	26	59
%			2 %	1 %	0 %	-1 %	0 %	1 %
	67-79 år	4074	4559	4585	4991	5421	5610	5462
Endring fra 2020			485	511	917	1347	1536	1388
%			12 %	13 %	23 %	33 %	38 %	34 %
Endring i 5 års perioder			485	26	406	430	189	-148
%			12 %	1 %	9 %	9 %	3 %	-3 %
	80-89 år	1224	1444	2094	2366	2461	2703	3112
Endring fra 2020			220	870	1142	1237	1479	1888
%			18 %	71 %	93 %	101 %	121 %	154 %
Endring i 5 års perioder			220	650	272	95	242	409
%			18 %	45 %	13 %	4 %	10 %	15 %
	90 år eller eldre	287	294	323	442	695	770	897
Endring fra 2020			7	36	155	408	483	610
%			2 %	13 %	54 %	142 %	168 %	213 %
Endring i 5 års perioder			7	29	119	253	75	127
%			2 %	10 %	37 %	57 %	11 %	16 %
		31373	31906	32592	33207	33734	34133	34400
Oversikt over grupper								
Yrkesaktive	20-66	18800	18691	19477	19120	18317	17850	17585

%-vis endring			-1 %	4 %	-2 %	-4 %	-3 %	-1 %
Pensjonister	67+	5585	7708	9060	10537	11687	12531	13010
			38 %	18 %	16 %	11 %	7 %	4 %
endring over perioden 2020 - 2050								132,9 %

Framskrivningen er basert på SSBs modell for 2020. På grunn av nasjonale og regionale forhold er denne redusert. Ved inngangen til 2020 var det 31 373 personer. Befolkningsveksten for Halden har de siste årene ligget på om lag 0.7% pr. år. Som en ser, vil den store forskyvningen mellom aldersgruppe inndelingen komme fra 2025 og utover

Ser en på andelen demente, antas denne gruppen å øke vesentlig i årene fremover. Beregnes som andelsfaktor av gruppen eldre over 70 år.

Utvikling innenfor folkehelse, næring og sysselsetting

De grunnleggende forhold for utvikling av lokalsamfunnet henger tett sammen med hvordan befolkningens helsetilstand er. Halden kommune utarbeider ved inngangen til hver kommunestyreperiode en oversikt som legges til grunn for alt planarbeid i kommunen. Denne kan hentes ned her:

<https://www.halden.kommune.no/Planer/Documents/Vi%20i%20Halden%20-%20kunnskapsgrunnlag%20for%20planlegging%202020%20PDF.pdf>

God oversikt over helse- og påvirkningsfaktorer er en forutsetning for å beskrive folkehelseutfordringene og nødvendig for å planlegge og gjennomføre tiltak. Statistikkgrunnlaget og de analysene som kommer på bakgrunn av denne, er et viktig grunnlagsdokument for rullering av kommune- og økonomi- planen.

Levekår og Folkehelse

Den årlige folkehelseprofilen som folkehelseinstituttet utarbeider for norske kommuner, viser at Halden har utfordringer på en rekke indikatorer som beskriver tilstanden i et lokalsamfunn. Over tid kan dette medføre at en får en uheldig effekt på samfunnsutviklingen. Dette er vi i ferd å merke i Halden, spesielt innenfor bolig, barnefattigdom og prestasjonsnivå i skolen.

Gjennom systematisk planarbeid med fokus på gode tiltak kan man motvirke en negativ tendens. Både samfunnsdelen av kommuneplanen, Oppvekstplan og Helse og Omsorgsplan prioriterer dette og en arbeider med å få på plass en gjennomgående strategi for alle samfunnsområder for å legge til rette for endringer. En må regne med at endring av profilen er et langsiktig arbeid som vil gå over flere planperioder. Kommuneplanens samfunnsdel er et viktig verktøy for å styre dette i de ulike planperiodene.

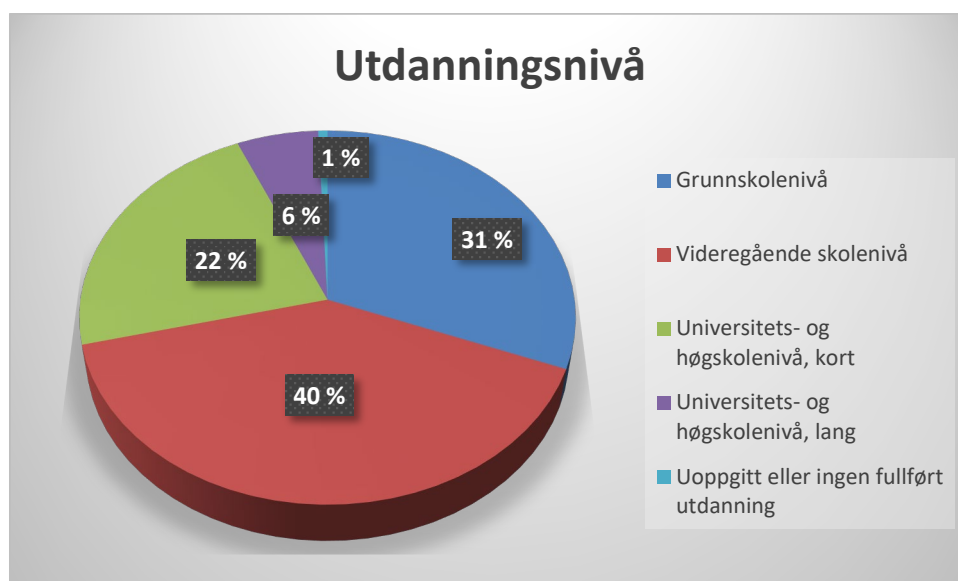
Halden kommune har valgt å la folkehelse være et gjennomgående tema i all planlegging og saksbehandling. Strategien har vært å tenke folkehelse i alt vi gjør, i stedet for en egen plan. Dette er en strategi som vi har lykket med og folkehelse blir nå omhandlet i alle nye planer.

Helse og Omsorgsplan og Oppvekstplan med status som kommunedelplaner har stort fokus på folkehelse og folkehelseprofilen..

Kommunens folkehelseprofil – vedlegg 2

Oppvekst

Status:

Halden kommune har flere utfordringer innen oppvekstområdet. Dette gjelder generelt utdanningsnivå og utfordringer relatert til elevenes prestasjoner i utdanningen. I følge gjennomført elevundersøkelse trives våre elever godt på skolen. Dette er et godt fundament å bygge videre på.

Påbegynt arbeid med å sertifisere alle kommunale barnehager og grunnskoler som helsefremmende vil bli ferdigstilt i denne planperioden.

98,5 % av våre elever begynner på videregående skole, men dessverre er det for stort frafall i videregående skole i Halden. «Drop Out» er et nasjonalt fenomen, og det arbeides systematisk for å bedre dette. Både Halden kommune og Østfold fylkeskommune har stort fokus på dette arbeidet. Dette samarbeidet intensiveres og videreføres fremover.

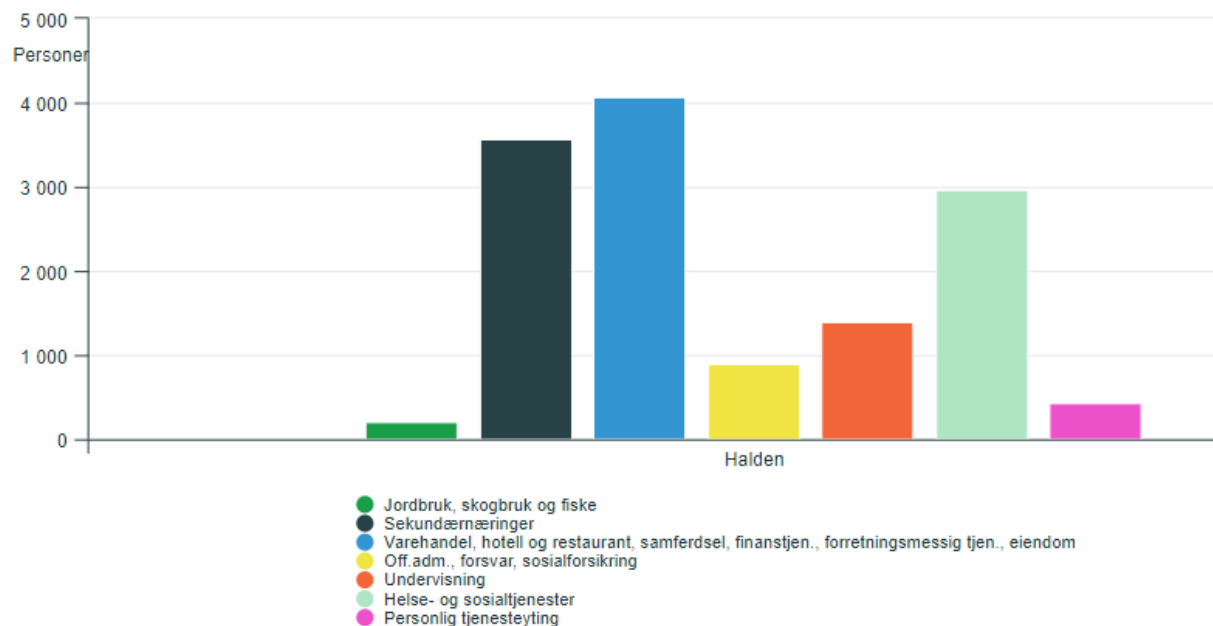
Barnehagedekningen er god (92.2% barn med barnehageplass) og det er i dag god dekning av plasser i kommunen. Statistisk beregnet økning i barnetallet i planperioden vil gi behov for om lag 70 nye plasser. Dette er det i dag kapasitet til å ta i kommunale og private barnehager. En kan komme til å se at antall plasser vil gå ned i perioden, da flere private barnehager har lav dekning og vurderer å redusere aktiviteten.

I 2020 ble ny oppvekstplan vedtatt og denne legger føringer for satsinger og utvikling av oppvekstsektoren i planperioden. Planen bygger på de føringer som samfunnsplanen legger for sektoren. Hovedfokuset i planperioden vil være å få på plass fag og temaplaner som konkretiserer arbeidet i sektoren.

Sysselsetting

Status

Hva innbyggerne arbeider med. 2019

Kilde: SSb Sysselsetting, registerbasert

Sysselsettingsgraden for Halden som helhet er 67,8 %. Det en ser som en klar tendens er at sysselsettingsgraden synker i befolkningen generelt, men i Halden skjer dette raskere enn ellers sammenlignbare kommuner og Norge som helhet. Noe av årsaken kan ligge i sammensetningen av næringslivet, men også som en følge av lavt utdanningsnivå og endringer i næringsstruktur.

Senere tids forskning viser at det som skjer i Halden er mye likt det som skjer i en del andre bykommuner i tidligere Østfold. En ser klare sammenhenger med endring i næringsstrukturen i disse kommunene. En kan forvente at denne tendensen vil fortsette. Det må arbeides intensivt for å endre denne utviklingen. Dette må gjenspeiles i kommunens planarbeid innenfor utdanning og helseforebygging.

Tabell 2. Sysselsatte per 100 innbyggere - etter aldersgruppe. Valgt region

Region/Kommune	År	Antall syssel-satte	Sysselsatte per 100 innbyggere:								
			I alt	15-74	15-19	20-24	25-39	40-54	55-66	67-74	20-66
3001 Halden	2000	12 655	46,6	65,0	29,7	72,7	79,4	80,4	58,1	9,0	74,8
3001 Halden	2001	12 767	46,9	65,5	31,7	73,9	79,1	80,6	59,7	8,8	75,0
3001 Halden	2002	12 811	46,7	65,2	32,4	70,0	79,1	79,2	61,1	10,1	74,3
3001 Halden	2003	12 741	46,4	64,7	31,0	67,9	78,4	79,2	60,7	11,8	73,7
3001 Halden	2004	12 566	45,6	63,3	29,3	66,0	77,0	77,4	59,8	12,0	72,1
3001 Halden	2005	12 665	45,7	63,1	29,7	65,7	76,9	77,8	58,5	13,1	71,6
3001 Halden	2006	13 150	47,2	65,2	33,4	72,4	79,8	78,4	59,8	14,2	73,6
3001 Halden	2007	13 427	47,8	65,8	40,5	71,0	79,3	79,3	59,4	16,3	73,5
3001 Halden	2008	13 622	48,0	65,8	37,3	69,3	80,8	79,7	59,5	16,6	73,8
3001 Halden	2009	13 347	46,4	63,2	32,1	64,7	77,9	78,3	57,5	16,0	71,4
3001 Halden	2010	13 526	46,3	62,8	34,4	62,9	77,8	77,3	56,7	15,7	70,6
3001 Halden	2011	13 690	46,3	62,5	33,1	64,3	77,8	76,7	56,7	17,6	70,5
3001 Halden	2012	13 633	45,6	61,3	28,6	63,6	77,1	76,3	56,8	16,0	70,2
3001 Halden	2013	13 726	45,6	61,1	28,1	61,9	77,4	76,7	56,7	17,0	70,2
3001 Halden	2014	13 830	45,6	61,0	28,0	64,0	76,6	76,4	57,7	17,2	70,4
3001 Halden	2015	13 386	43,8	58,5	27,2	58,5	73,5	74,7	56,0	14,8	68,0
3001 Halden	2016	13 480	43,8	58,3	26,0	57,8	73,6	74,6	56,3	14,1	68,0
3001 Halden	2017	13 553	43,7	58,0	25,6	57,3	73,7	75,6	55,6	12,6	68,1
3001 Halden	2018	13 802	44,3	58,7	26,7	57,8	74,4	76,0	56,8	14,8	68,8
3001 Halden	2019	13 634	43,5	57,6	26,1	57,4	73,5	75,0	55,7	12,9	67,8

Kilde: Statistisk sentralbyrå - SSB <-> Bearbeiding: KommuneProfilen

Halden har et underskudd i arbeidsplasser. Mange pendler ut. I 2019 var det om lag 4 000 som pendlet ut og 3 000 som pendlet inn. Forskjellen mellom inn og utpendling (omlag 1 000) har stort sett vært uforandret siden 2005. Det er også en arbeidsledighet i kommunen som man hele tiden må ha fokus på og arbeide for å redusere. I etterkant av Korona-pandemien har den vært oppe i 10%. Mot normalt om lag 3,5 %. Det er forventet at den skal ligge høyt i store deler av perioden. Nasjonalt er dette anslått til å være 6,6 % i 2021 og reduseres frem til 2025, da en forventer normale nivåer nasjonalt.

Sysselsetting vil være viktigste fokus i planperioden, da arbeid er en av de vesentligste faktorene som man regner med påvirker folkehelseprofilen på en rekke områder (Jfr. Østfold fylkes strategier i planarbeidet).

Tidligere undersøkelser gjort av Østfold analyse viser at det er underskudd på arbeidsplasser med kompetansekrav på lavere utdanningsnivå (grunnskole, videregående skole og høyskole), mens det på høyere kompetansekrav (universitet) er overskudd på arbeidsplasser. Dette medfører at slik kompetanse må hentes inn, gjerne gjennom pendling.

Tidligere var næringsplanen en plan næringslivet selv laget. I dag er denne i tråd med tidligere planstrategi en kommunal plan som kommunen utarbeider i samarbeid med næringslivet. Denne planen er inne i sin avsluttende fase og skal legge strategier for kommunens næringssamarbeid i planperioden.

Tabell 2. Næringsstruktur. Andel sysselsatte etter næringsområde. Prosent.

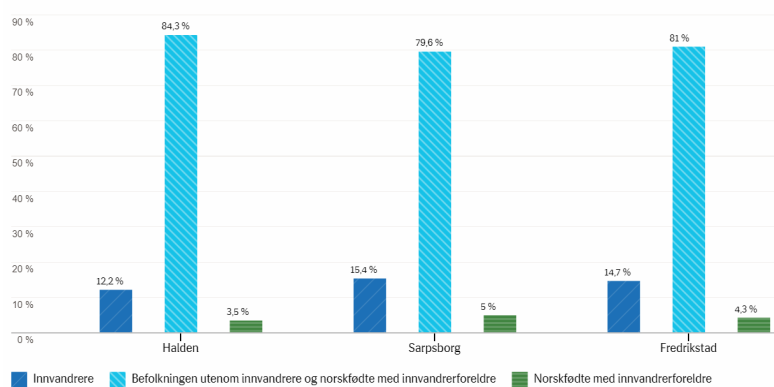
	3001 Halden						
	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
01-03 Jordbruk, skogbruk, fiske	1,5	1,6	1,6	1,7	1,6	1,7	1,6
05-09 Bergverk og Utvinning	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
10-33 Industri	19,3	19,7	19,7	19,3	19,8	20,4	20,3
35-39 Elektrisitet, vann, renovasjon	0,3	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3
41-43 Bygge og anleggsvirksomhet	8,2	7,7	7,8	7,4	7,6	7,1	6,8
45-47 Varehandel, motorvognreparasjon	10,2	10,3	10,4	10,7	10,7	10,8	10,9
49-53 Transport og lagring	3,9	4,0	3,9	4,3	4,3	4,3	4,2
55-56 Overnatting og servering	3,1	3,4	3,2	2,7	2,9	2,8	2,9
58-63 Informasjon og kommunikasjon	3,2	3,4	3,4	3,5	3,4	3,6	3,4
64-66 Finansiering og forsikring	0,4	0,6	0,7	0,6	0,7	0,7	0,8
68-75 Teknisk tjenesteyting, eiendomsdrift	4,8	5,2	5,6	5,5	5,4	5,4	5,5
77-82 Forretningsmessig tjenesteyting	1,8	1,8	1,7	1,7	1,4	1,6	1,8
84 Offentlig administrasjon, forsvar	7,8	7,4	6,9	7,1	6,8	6,9	6,9
85 Undervisning	11,1	10,7	10,3	10,0	10,1	10,0	9,8
86-88 Helse og sosialtjenester	20,6	20,1	21,0	21,4	21,4	21,1	21,4
90-99 Personlig tjenesteyting	3,0	2,9	2,9	3,1	2,9	2,8	2,8

Kilde: Statistisk sentralbyrå <> Bearbeiding: KommuneProfilen

Tabellen viser endringer innenfor bransjeområdene der vi har sysselsetting i Halden. Som en ser går industri, varehandel og forretningsmessige tjenester ned, mens statlig og kommunal sektor øker. Mye på bakgrunn av vekst i Høyskolen i Østfold, nye oppgaver i helsesektoren (både Halden kommune og Østfold fylkeskommune er her kommunale tjenester) og Halden fengsel.

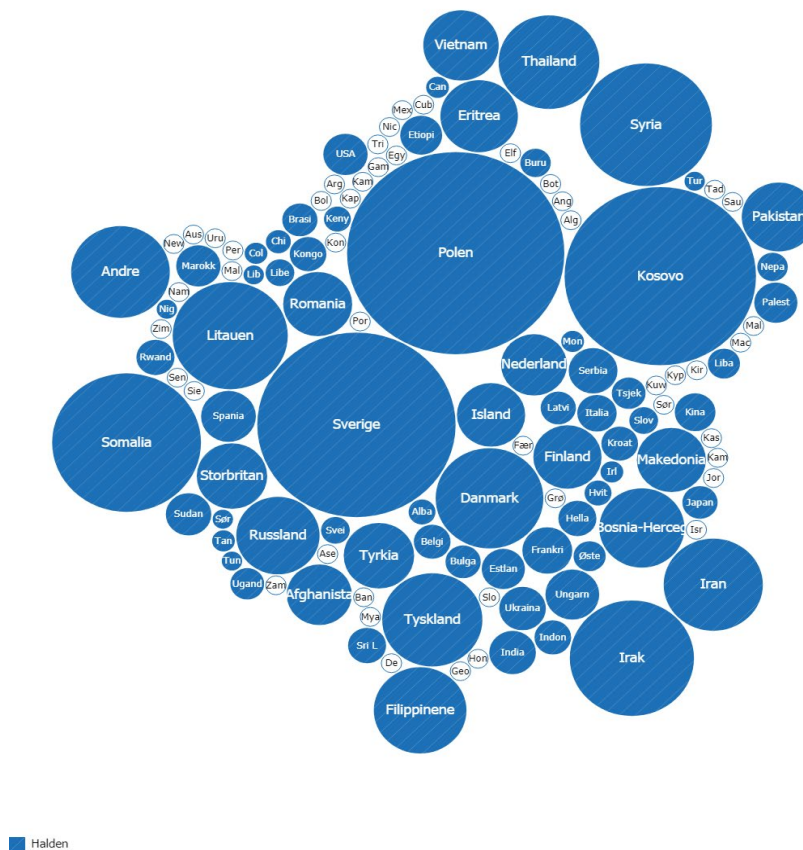
Innvandring

Halden har en innvandrerbefolkning som er på om lag 12.2 % av den totale befolkningen. Økningen siden 2015 er to prosentpoeng i forhold til samlet befolkning. Dette er lavest av bykommunene i Østfold.

Figuren viser andel personer fordelt på bakgrunn i 2020 i bykommuner i Østfold.

Kilde IMDI

Figuren viser antall innvandrere fordelt etter landbakgrunn i 2019 i Halden.
Kilde: SSB, sist målt: 01.01.2019

Figuren viser antall personer med innvandringsbakgrunn etter landbakgrunn i 2019.
(Sverige 388 personer, Polen 456 personer, Kosovo 343 personer), Kilde IMDI

For Haldens nye befolkning vil hovedutfordringene ut over det å bosette seg, være sammenfallende med de hovedutfordringene som er ellers i Halden-samfunnet. Dette er arbeid, kompetanse og oppvekstvilkår for barn og ungdom.

Det er utarbeidet en egen temaplan for mangfold og integrering. Denne ble ferdigstilt i 2018.

Klima og energi

Kommunene er pålagt av regjeringen å følge opp Klimaavtalen og de nasjonale klimamålene. Kommunene er bedt om å fokusere på tre satsingsområder som skal bygge opp under Norges gjennomføring av sine forpliktelser etter klimaavtalen.

Halden kommune rullerte sin klimaplan sommeren 2020 og satte egne mål for klimatilpasninger i tillegg til de nasjonale målene. Planen er førende for all kommunal planlegging i planperioden.

Halden kommunestyre vedtok ved rullering av klimaplanen i 2020 at handlingsdelen skal følges opp og rulleres i forbindelse med budsjettprosessen. Disse rulleringene og

vurderingene av klimaplanens handlingsdel vil sammen med rullering av arealplanen være de viktigste verktøy for å imøtekomme de nasjonale føringene og de lokale målene..

PRIORITERING AV PLANOPPGAVER – FØRINGER

Generelt

Under planstrategiarbeidet har de ulike sektorutvalgene vært involvert i hvilke planer de har ansvar for og hvilket planbehov de ser for sine arbeidsområder. Det har vært satt klarere krav til gjennomgang av plannivå og omfang.

For en rekke fagområder gir samfunnsdelen av kommuneplanen og/evt. kommunedelplan for området, føringer for tema og fagplanenes innhold.

Planer som kommer på grunn av pålegg, forskrift eller lov, vil gi føringer for fremtidige kommunedelplaner. Halden kommune er ikke gitt nye planføringer innenfor Oppvekstsektoren eller Helse- og sosialsektoren.

De ulike sektorenes ønsker er omfattende og de varsler behov for et omfattende planbehov i inneværende periode. Imidlertid er innmeldt behov av et slikt omfang at man må prioritere sterkere hvilke planer som skal rulleres/lages nye. Dette ut fra de planressurser man har og kostnaden rundt planutarbeidelse.

Forslagene til planarbeid i planperioden preges av at kommunedelplanene er på plass, eller kommer på plass tidlig i planperioden (med unntak av kulturområdet). Planperioden vil derfor preges av fag- og temaplanlegging.

Prioritering av planoppgaver 2016-2019, Halden kommune

Gjennomgang av innspillene fra Hovedutvalgene og overordnede planoppgaver gjør at hovedvekten på planarbeidet i kommuneplanperioden 2020 – 2024 blir lagt på ferdigstillelse av kommunedelplaner og oppstart av nye og rulleringer av eksisterende fag- og temaplaner..

HELSE OG SOSIALSEKTOREN

Helse og sosialsektoren melder inn et stort behov for å få på plass kommunedelplanen og dette bør prioriteres tidlig i planperioden. En rekke planer er fagplaner som ligger til grunn for tjenesteproduksjonen. Disse håndteres av hovedutvalget og rådmann ved kommunalsjefen og får en fremdrift og gjennomføring ut fra ressursbruk og kapasitet.

UNDERVISNINGS OG OPPVEKSTSEKTOREN

Kommunedelplanen er nå på plass og fag- og temaplaner vil få fokus i planperioden. Kommunedelplanen bør rulleres i neste planperiode.

TEKNISK SEKTOR

For områdene som ligger under teknisk sektor er det lagt opp til en rekke plan/utredningsforslag. På bakgrunn av ressursbruken dette vil kreve, bør en også for dette sektorområdet foreta grundig vurdering før en igangsetter omfattende planarbeid og holde flest planer på fag- og temanivå.

Hovedfokuset vil ligge på rullering av VA-planen. Denne er viktig kommer på plass i løpet av 2020 for å sikre fremdrift i den rehabiliteringen som pågår i kommunens VA-nett. Videre planlegging på løsning av overvannsproblematikken med separering av avløp/overvann,

sikring av vannleveranser og rensing er både et VA-prosjekt, men må også sees på som et av de største pågående miljøprosjektene i Halden.

Det er to kommunedelplaner innenfor ansvarsområdet, Kommunedelplan for klima og energi, og Plan for trafikksikring. Begge planene er nylig rullert og det er ikke behov for å rullere planene i planperioden.

Landbruksplanen er fra 2010 og det er behov for å rullere denne. Landbruksnæringen er en viktig del av næringslivet i Halden og det er viktig at denne planen er i tråd med overordnede føringer slik at den kan utvikle seg i tråd med samfunnsutviklingen.

Det legges opp til at det skal lages en ny plan for sykkelveier (der kommunen er veieier). Kommunestyret har vedtatt at det skal utarbeides en slik plan. I denne forbindelse bør det lages en gatebruksplan for sentrumsområdet.

Nytt innen kommunalområdet teknisk er at kommunen i større grad skal benytte områderegulering som et virkemiddel for arealutviklingen. Dette er planer som kommunen må bære kostnadene av. Ressursbruken vil kreve personell, kompetanse og økonomi. Dette må ivaretas innenfor sektorens ramme.

KULTUR/IDRETT

Hovedutvalget har vedtatt at kulturplanen blir rullert i 2020. Kommunedelplanen for fysisk aktivitet skal rulleres i planperioden, men handlingsdelen rulleres årlig.

Det er vedtatt at det skal lages egen plan for kulturminner. Planen holdes på nivå Temaplan for å minske omfanget. Registreringsdelen som må komme som underlag for en slik plan ansees som det viktigste i denne planperioden. Halden har en rekke kulturminner i form av bygninger, fornminner, tekniske industriminne, forsvarsverk osv. Å lage en plan for Halden på dette området vil være omfattende og en må regne med at det meste av kompetanse må kjøpes inn i planutarbeidelsen. For å få en oversikt over omfanget bør en begynne med registreringsarbeid og se på hvilken kunnskap en har på området allerede. Nært samarbeid med historiske foreninger og Østfoldmuseet bør etableres i den innledende registreringsfasen.

Det er også varslet behov for en bibliotekplan i og med at en flytter inn i nye lokaler i planperioden.

SEKTOROVERGRIPENDE PLANARBEID.

Frivillighetsplanen har lenge vært en ønsket plan og skal være en temaplan som utarbeides i planperioden. Utarbeidelsen sees i sammenheng med at frivillighetskoordinatoren er på plass.

SAMFUNNSSIKKERHET

Halden har egen plan for samfunnssikkerhet og beredskap. Underliggende dokument er kommunes ROS-analyse. Planen er fra 2013 og ROS-analysen er fra 2012.

Erfaringer med planen og utvikling innen planens virkeområde, har vist at klimatilskapte hendelser har økt og det er skjerpet fokus på dette både nasjonalt, regionalt og kommunalt.

Nye føringer for havnivåstigning, flom og overvann som følge av ekstremvær, innstramming i forurensningslovgivningen og støyforskriften gjør at en i løpet av inneværende planperiode bør oppdatere kommunens ROS. Dette bør skje i løpet av 2020/21.

På bakgrunn av store tilsiktede hendelser har det blitt økt fokus på slikt samfunnssikkerhetsarbeid. Kommunens ROS bør oppdateres på dette feltet slik at en har kunnskap og beredskap som kan bygges inn i kommunens planverk.

FAG-, TEMAPLANER OG ANALYSER

Fag og Temaplaner som hovedutvalgene har ansvar for rulleres eller utarbeides i tråd med de behov som lov, regel eller forskrift setter. Tema- og fagplaner fremgår av vedlegg 1.

Utredninger som er nødvendig for utarbeidelse av kommuneplaner prioriteres i samband med planutarbeidelse.

RESSURSER

Halden er i en situasjon der man ønsker å bygge opp kompetanse for å kjøre kommuneplanprosesser i egen regi. Det er også ut fra økonomisk perspektiv ønskelig at en løser planbehovet med egne krefter. I noen tilfeller er man nødt til å kjøpe inn kompetanse utenfra som ikke finnes i egen organisasjon. Til dette trengs også faglig kompetanse ved innkjøp. I tillegg kommer kostnader til medvirkningsprosesser o.l.

Avdeling for samfunnsutvikling er rustet opp med kompetanse og verktøy for å kunne kjøre de fleste planprosesser og hovedansvaret for de fleste planprosessene på kommuneplannivået, legges til denne i den grad de ikke er sektorplaner og blir lagt til sektorene.

Budsjettrammer og ambisjoner for planarbeid legges inn i årsbudsjettene eller løses ved særskilt bevilgning ved vedtak om oppstart av planarbeid.

Ressursbruken i planarbeidet skal legges opp slik at de påkrevde og nødvendige medvirkningsprosessene skal åpne for at flest mulige kan delta og blir involvert i planprosessene.

Planloven pålegger kommunene å ta hensyn til dette. Eldreråd og råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne skal inn i planprosessene tidlig, og kommunen skal legge til rette for at barn og unge får mulighet til å delta. Slike prosesser skal det budsjetteres med.

Utfordringene som Halden-samfunnet står over for er i sterkere grad sammensatte problemstillinger. Dette medfører at en kommunal sektororganisering ikke er det mest gunstige for kommunal planlegging. En må derfor forvente at planarbeidet fremover blir mere tverrsektorielt. Dette må kommunedirektøren ta høyde for i sin organisering av planarbeidet.

Halden kommune har som målsetting at elektroniske medier og sosiale digitale plattformer skal brukes aktivt for å skape et engasjement i og under planleggingen, men også som et kommunikasjonsmiddel med innbyggerne. Det må utvikles ulike hjelpemidler for å nå dette målet. Dette må innarbeides i budsjettene som gjelder planarbeidet.

Følgende planer skal prioriteres i planperioden.

Kommuneplaner					
Plan	Kriterie	Varighet	Rulleres i planperioden	Utarbeides av	Vedtas av organ
Kommuneplanens samfunnsdel	Pålagt	2018 - 2030	NEI	Samfunnsavd	Kommunestyret
Kommuneplanens arealplan	Pålagt	2021 - 2033	Under rulling	Samfunnsavd	Kommunestyret
Økonomiplan	Pålagt	2021 - 2025	Under rulling	Økonomiavd	Kommunestyret
Planstrategi	Pålagt	2024 - 2028	Må rulleres	Samfunnsavd	Kommunestyret
ROS	Pålagt	Løpende	Må rulleres		
Kommunedelplaner					
Plan	Kriterie	Varighet	Rulleres i planperioden	Utarbeides av	Vedtas av organ
Helse og omsorgsplan - strategiplan	Bør	2021 - 2031	Under rulling	Helse	Kommunestyret
Oppvekstplan	Bør	2020 - 2032	NEI	Oppvekst	Kommunestyret
Kulturplan	Bør		Under rulling	Kultur	Kommunestyret
Klima og energiplan	Bør	2020 - 2032	Nei	Teknisk	Kommunestyret
Idretts og friluftplan	Må ha		Må rulleres	Kultur	Kommunestyret
Sentrumsplan	Bør	2016 - 2028	NEI	Samfunnsavd	Kommunestyret
Plan for trafiksikkerhet	Bør	2018 - 2029	NEI	Samfunnsavd	Kommunestyret
Temaplaner som er felles for hele kommunen					
Plan	Kriterie	Varighet	Rulleres i planperioden	Utarbeides av	Vedtas av organ
Nærings og sysselsettingsplan	Bør	Ny plan	Vedtas 2021	Samfunnsavd	Kommunestyret
Leve Hele livet		NY plan		Helse	Kommunestyret
Mangfold og integrering mot radikaliserings				Samfunnsavd	Kommunestyret
Frivillighetsplan		NY plan	Vedtas 2022	Samfunnsavd	Kommunestyret
Temaplaner for kommunalavdelingene					
Plan	Kriterie	Varighet	Rulleres i planperioden	Utarbeides av	Vedtas av organ
Helse					
Plan for helsemessig bedskap	Må ha	2016 - 2020	Ja	Helse	Hovedutvalg
Oppvekst					

Handlingsplan mot Vold i nære relasjoner	Bør	2020 - 2024	Under rullering	Oppvekst	Hovedutvalg
Strategiplan IKT/ Digitale ferdigheter og utstyr i Barnehager og skoler	Bør	Ny plan		Oppvekst	Hovedutvalg
Sammen om barn og unges psykiske helse / "Sammen om mestring"	Bør	Ny plan		Oppvekst	Hovedutvalg
Teknisk					
Hovedplan for vann og avløp	Må	2017 - 2021	Rulleres 2020	Vann og avløp	Hovedutvalg
Plan for sykkelveier og gatebruksplan	Bør	2021 - 2025	Kommunest vedtak	Vei	Hovedutvalg
Landbruksplan	Må	2010 - 2024	Rulleres 2020	Miljø og landbruk	Hovedutvalg
Plan for klimatilpasning og overvann	Bør	NY plan		Miljø og landbruk	Hovedutvalg
Plan for grøntstruktur og naturmangfold, inkl. bekjempelse av svartlista arter	Bør	NY plan		Miljø og landbruk	Hovedutvalg
Kultur					
Bibliotekplan	Bør	NY plan		Kultur	Hovedutvalg
Kulturminneplan	Bør	NY plan		Samfunnsavd	Kommunestyret
Fagplaner for kommunalavdelingene					
Plan	Kriterie	Varighet	Ny/ rullering	Utarbeides av	Vedtas av organ
Helse					
Plan for helsemessig bedskap	Må ha	2016 - 2020	Må rulleres 2020	Helse	Hovedutvalg
Smittevernsplan (pandemiplan)	Må ha	2016 - 2020	Må rulleres 2020	Helse	Hovedutvalg
Rusmiddelpolitisk handlingsplan	Må ha	2016 - 2020	Må rulleres 2020	Helse	Hovedutvalg
Handlingsplan for demensomsorgen	Bør	2016 - 2020	Rulleres 2021	Helse	Hovedutvalg
Handlingsplan for innovasjon og digitalisering	Bør	2016 - 2020	Rulleres 2021	Helse	
Handlingsplan for rus og psykisk helse	Bør	2015 - 2020	Rulleres 2022	Helse	Hovedutvalg
Handlingsplan for rehabilitering og habilitering	Bør	2014 - 2017	Rulleres 2022	Helse	Hovedutvalg
Handlingsplan for lindrende behandling	Bør	2016 - 2020	Rulleres 2022	Helse	Hovedutvalg

Handlingsplan for rbrannforebyggende tiltak i hjemmebaserte tjenester	Bør	2016 - 2020	Rulleres 2021	Helse	Hovedutvalg
Kompetanseplan helse og mestring	Bør	2016 - 2020	Årlig rullering	Helse	Hovedutvalg
Handlingsplan for mennesker med sammensatte utfordringer / adferdsavvik	Bør	NY plan		Helse	Hovedutvalg
Handlingsplan for legetjenester	Bør	Ny plan		Helse	Hovedutvalg
Undervisning/oppvekst					
Handlingsplan for innhold i skolefritisdordningene i Halden	Bør	2020	Årlig rullering	Oppvekst	Hovedutvalg
Plan for minoritetsspråklige		2020 - 2022	Rullering 2022	Oppvekst	Hovedutvalg
Plan for overgang barnehage og skole	Bør	2020 - 2022	Under rullering	Oppvekst	Hovedutvalg
Kompetanse og opplæringsplan - Barnehage og skoler	Bør	2020	Årlig rullering	Oppvekst	Hovedutvalg
Planer som oppheves/settes på vent					
Helse					
Boligsosial Handlingsplan				Programperioden utløper	
Oppvekst					
Læring og utvikling - politisk plattform				Inngår i kom.delplan	
Plan for kvalitetsutvikling skole og barnehager				Inngår i kom.delplan	
Kommunedelplan jernbane				Tas opp når staten prioriterer dette	
Områdereguleringer					
Områderegulering for Svinesundplataet næringsområde	Er igangsatt	Plan		Næringsområde mellom ny og gammel E6.	
Busterudkleiva	2020	Plan		Vedtatt politisk tidligere – må sees i sammenheng med KPA – mulig avklaring der Hensikt: Bevaring/utvikling av kulturhistorisk særegent boligområde	
Sørlieltet/ Isebakke	2021	Plan		Området langs Isebakkeveien fra Unnebergbekken til Nexans Hensikt: Transformasjon av industriarealer Formål: Næring/bolig/industri Behov avklares i forbindelse med arealplan.	

Grønland Områdesenter Risum	2020	Plan	Området fra gangbrua til krysset Sykehusgt./Møller gt. Iddeveien (Øberg) til Bondebakken. Hensikt: Sentrumsutvikling/Områdesenterutvikling Aktuelle formål: Sentrumsformål, infrastruktur, grønnstruktur, bevaring, næring, friluftsliv, sammenkobling Fv 220 og Fv 21
Jernbanetomta	2021	Plan/Bane NOR	Området fra Halden stasjon til Jernbanebrygga. Mulighetsstudie er under arbeid. Hensikt: Sentrumsutvikling/knutepunktsutvikling Aktuelle formål: Sentrumsformål, infrastruktur, grønnstruktur, bevaring
Områdesenter Brødløs	2020	Plan	Området langs BRA-veien fra Fv 104 (Billebakken) til Hjortsberg skole. Hensikt: Områdesenterutvikling og avlastingsvei til Fv 104 Aktuelle formål: Allmenn nyttige formål, sport og idresstanlegg, grønnstruktur, infrastruktur, bolig, næring
Sponvika	2023	Plan	Området fra Kjeøya til Svinesundsbroa Hensikt: Bevaring/vedlikeholdsutbygging Friluftsliv, næring, bolig, fritidshus, infrastruktur, grønnstruktur, bevaring

VEDLEGG (kommer i endelig planstrategi)

Hovedutvalgenes innspill til planstrategi

1

Halden kommunes folkehelseprofil

2

Vedlegg 1

Sektorvis behandling av innspill til planstrategien på planbehov for fag og temaplaner:

HELSE OG SOSIALOMRÅDET

1) Plantype / Navn på plan	2) Planens varighet	3) Framdriftsstatus: V=vedtatt UA- under arbeid PU=planlagt utarbeidelse			4) For ny eller rullert plan *Oppstarts år (O) *Vedtaksår (V)	5) Vedtatt av: KO= Kommunes styret H= hovedutvalg	6) Merknader
		V	UA	PU			
Planer som må rulleres:							
Strategidokument helse og mestring (Overordnet plan)	2021-2031		X		V:2021	H KS	Kommunedelplan
NY PLAN Handlingsplan Leve hele livet	2021-2031			X	O: 2021 V: 2021	H KS	Etableres – handlings plan knyttet opp mot Strategidokumentets føringer
Plan for helsemessig beredskap	2016-2020		X		O: 2020 V: 2020	H	Rulleres 2020 Revideres pr. år Fagplan
Smittevernplan Pandemiplan (Delplan smittevern)	2016-2020			X	O: 2021 V: 2021	H	Rulleres 2021 Fagplan
Rusmiddelpolitisk handlingsplan	2016-2020		X		O: 2020 V: 2020	H KS	Rulleres 2020 Fagplan
Planer vi er pålagt å opprette: Ingen pr. dato							
Planer som bør rulleres:							
Handlingsplan for demensomsorgen	2016-2020			X	O: 2022 V: 2022	H	Rulleres 2022
Handlingsplan for innovasjon og digitalisering	2016-2020			X	O: 2020 V: 2021	H/Admin?	Rulleres 2021
Handlingsplan for rus og psykisk helse	2015-2020			X	O: 2022 V: 2022	H	Rulleres 2022 Fagplan
Andre fagplaner:							
Handlingsplan for rehabilitering og habilitering	2014-2017			X	O: 2021 V: 2022	H/Admin?	Rulleres 2022 Fagplan

Handlingsplan for lindrende behandling	2015-2020			X	O: 2022 V: 2022	H/Admin?	Rulleres 2022 Fagplan
Handlingsplan for brannforebyggende tiltak i hjemmebaserte tjenester	2016-2020		X		O: 2021	Admin	Rulleres 2021 Fagplan
Kompetanseplan helse- og mestring	2016		X		O: 2020	Admin	Rulleres årlig Fagplan
Nye planer:							
Handlingsplan for mennesker med sammensatte utfordringer/atferdsavvik	2021-2024			X	O: 2020 V: 2021	Admin	Etableres Fagplan
Handlingsplan for legetjenesten	2021-2024			X	O: 2020 V: 2021	Admin	Etableres Fagplan
Planer som utgår:							
Boligsosial handlingsplan	2016-2020			X	O:	KS	Programperiode utløper 2020, det utarbeides ny plan på overordnet nivå . Rulleres etter evaluering av Planprogrammet

UNDERVISNING/OPPVEKSTOMRÅDET

Navn på plan	Tidsplan	Framdriftsstatus V = Vedtatt UA = Under Arbeid PU = Planlagt Utarbeidet	Vedtas av KS = Kommunes tyret HUOK = Hovedutvalget	Merknader
Kommunedelplan Oppvekst	2020-2032	UA	KS	Til behandling i FO og KS juni 2020
Plan for innhold i skolefritidsordningene i Halden kommune	Årlig rullering	V	HUOK	Fagplan
Plan for minoritetsspråklige	2020-2022	V/UA	HUOK	Fagplan- denne skal revideres/oppdateres.
Plan for overgang barnehage og skole	2020-2022	V/UA	HUOK	Fagplan- denne er under revidering. Arbeid er igangsatt.

Kompetanse og opplæringsplan- Barnehage og skoler	2020	V/UA	HUOK	Fagplan- denne skal revideres/ oppdateres.
Handlingsplan mot vold i nære relasjoner	2020	UA	KS	Temaplan, til behandling i KS juni 2020
Nye planer:				
Strategiplan IKT/ Digitale ferdigheter og utstyr i barnehager og skoler	2020-2021	PU	KS	Temaplan
«Sammen om barn og unges psykiske helse» / «Sammen om livsmestring»	2020-2022	PU	HUOK	Navn på plan ikke avklart. Fagplan
Planer som utgår:				
Læring og utvikling – politisk plattform				Kommunedelplan oppvekst erstatter denne planen
Plan for kvalitetsutvikling barnehager og skoler				Kommunedelplan oppvekst erstatter denne planen

TEKNISK SEKTOR

Navn på plan	Planens varighet	Kriterie	Ansvarlig	Merknad
Kommunalteknikk				
Kommunedelplan for trafiksikkerhet	2018-2029	Må	Samfunns utviklings avdelingen	Gir grunnlag for midler til tiltak hvert år. Bør ikke rulleres i perioden. Kommunedelplan
Hovedplan vann og avløp	2017-2021	Må	Forvaltning vann og avløp	Rullering – oppstart høsten 2020 Temaplan
Plan for sykkelveier	2021-2025	Må	Forvaltning Vei	Pålagt av kommunestyret å opprette planen
Plan og miljø (PM)				
Kommunedelplan for klima og energi	2020-2029	Må	Miljø og landbruk	Planen godkjennes i kommunestyret våren 2020 Kommunedelplan
Landbruksplan	2021-2025	Må	Miljø og landbruk	Ble sist rullert i 2010 – Må rulleres i planperioden Temaplan
Plan for klimatilpasning og overvann	2021-2025	Må	Miljø og landbruk	Ny plan Temaplan
Plan for grønnstruktur og naturmangfold, inkl. bekjempelse av svartelista arter	2021-2025	Må	Miljø og landbruk	Vedtatt i verbaldelen til budsjett 2020 Temaplan

Områderegeringsplaner	Oppstart planarbeid			
Områderegering for Svinesundplataet næringsområde	Er igangsatt		Plan	Næringsområde mellom ny og gammel E6.
Busterudkleiva	2020		Plan	Vedtatt politisk tidligere – må sees i sammenheng med KPA – mulig avklaring der Hensikt: Bevaring/utvikling av kulturhistorisk særegent boligområde
Sørliefeltet/ Isebakke	2021		Plan	Behovet for Områderegering av Sørliefeltet / Isebakke må vurderes i forhold til avklaring av formål i Arealplanen.
Jernbanetomta	2021		Plan/Bane NOR	Området fra Halden stasjon til Jernbanebrygga. Mulighetsstudie er under arbeid. Hensikt: Sentrumsutvikling/knutepunktsutvikling Aktuelle formål: Sentrumsformål, infrastruktur, grønnstruktur, bevaring
Områdesenter Brødløs	2020		Plan	Områderegering Brødløs må omfatte området fra Brødløs og vestover til fv104 / Billebakken. Oppstart må være i løpet 2020 av hensyn til å skaffe nødvendig plangrunnlag for å komme med innspill til Regional Transportplan om midler til ny tverrforbindelse mellom fv 220 og vestover mot E6; avlastning for RV 204.
Områdesenter Grønland/Risum	2020		Plan	Områderegering Grønland og områdesenter Risum må samordnes til en plan. Oppstart må være i løpet 2020 av hensyn til å skaffe nødvendig plangrunnlag for realisering av vegprosjekt: Sammenkopling av fv 220 og fv 21, som er oppført i Regional Transportplan i kommende 4 års periode.
Sponvika	2023		Plan	Området fra Kjeøya til Svinesundsbroa Hensikt: Bevaring/vedlikeholdsutbygging Friluftsliv, næring, bolig, fritidshus, infrastruktur, grønnstruktur, bevaring

KULTUR

Navn på plan	Planens varighet	Kriterie	Ansvarlig	Merknad
Kommunedelplan for kultur	2022-2033	Må	Kultur og idrett	Revisjon av gjeldende temaplan til en kommunedelplan
Kommunedelplan for idrett og friluftsliv	2022 - 2033	Må	Kultur og idrett	Revisjon av tekstinholdet i gjeldende plan + handlingsprogrammet for anleggsutbygging
Bibliotekplan	2022 - 2025	Bør	Kultur og idrett	Forslag om ny temaplan om utvikling av biblioteket
Kulturminneplan	2022 - 2025	Bør	Kultur og idrett	Forslag om ny temaplan . Starte med en plan for registrering av kult.minner
Frivillighetsplan	2022 - 2025	Bør	Kultur og idrett	Forslag om ny temaplan

FELLES

Sektorovergripende plan					
Plan for Mangfold og integrering mot radikalisering	Tema	2016		Kommunestyret	Avd for samfunnsutv.

Vedlegg 2

FOLKEHELSEPROFIL FOR HALDEN.

I oversikten nedenfor sammenlignes noen nøkkeltall i kommunen og fylket med landstall. I figuren og i tallkolonnene tas det hensyn til at kommuner og fylker kan ha ulike alders- og kjønns sammensetning sammenliknet med landet. Statistikk uten alders- og kjønnsstandardisering finnes i KommuneHelse statistikkbank, khs.fhi.no. Forskjellen mellom kommunen og landet er testet for statistisk signifikans, se www.fhi.no/folkehelseprofiler

- Grønn verdi betyr at vi med høy grad av sikkerhet kan si at kommunen ligger bedre an enn landet som helhet
- Rød verdi betyr at vi med høy grad av sikkerhet kan si at kommunen ligger dårligere an enn landet som helhet
- Gul verdi forteller at vi ikke med sikkerhet kan si om kommunen ligger dårligere eller bedre an enn landet
- Ikke testet for statistisk signifikans
- ◆ Verdien for fylket (ikke testet for statistisk signifikans)
- Verdien for landet som helhet
- Variasjonen mellom kommunene i fylket

Halvsirkler: Kommuneverdier som er mer enn dobbelt så høye som landsverdien eller mindre enn halvparten av landsverdien, vises som en halvsirkel i figurens ytterkant. En «grønn» verdi betyr at kommunen ligger bedre an enn landet som helhet, likevel kan det innebære en viktig folkehelseutfordring for kommunen da landsnivået ikke nødvendigvis representerer et ønsket nivå. For å få en mer helhetlig oversikt over utviklingen i kommunen kan du lage diagrammer i KommuneHelse statistikkbank. Les mer på www.fhi.no/folkehelseprofiler og se KommuneHelse statistikkbank, khs.fhi.no.

Tema	Indikator	Kommune	Fylke	Norge	Enhet (*)	Folkehelsebarometer for Halden
Befolkning	1 Befolkningsvekst	0,84	1,1	1,1	prosent	
	2 Befolkning under 18 år	21	22	22	prosent	
	3 Befolkning over 80 år	5,2	4,6	4,3	prosent	
	4 Personer som bor alene, 45 år +	27	25	26	prosent	
Levekår	5 Vgs eller høyere utdanning, 30-39 år	80	78	83	prosent	
	6 Lavinntekt (husholdninger), 0-17 år	15	13	10	prosent	
	7 Inntektsulikhet, P90/P10	2,5	2,5	2,7	-	
	8 Arbeidsledige, 15-29 år	3	3,4	2,3	prosent	
	9 Uføretrygdde, 18-44 år	3,8	3,5	2,5	prosent (a,k*)	
	10 Barn av enslige forsorgere	18	18	15	prosent	
Miljø	11 God drikkevannsforsyning	100	95	89	prosent	
	12 Forsyningsgrad, drikkevann	95	89	89	prosent	
	13 Personskader, behandlet i sykehus	13	14	13	per 1000 (a,k*)	
Skole	14 Trives på skolen, 10. klasse	86	86	85	prosent (k*)	
	15 Mobbes på skolen, 10. klasse	7,4	7,8	8,1	prosent (k*)	
	16 Laveste mestringsnivå i lesing, 5. kl.	29	29	25	prosent (k*)	
	17 Laveste mestringsnivå i regning, 5. kl.	31	31	27	prosent (k*)	
	18 Fratfall i videregående skole	28	29	24	prosent (k*)	
Levevaner	19 Røyking, kvinner	18	14	14	prosent (a*)	
	20 Overvekt, kvinner	41	39	35	prosent	
Helse og sykdom	21 Forventet levealder, menn	77,0	77,1	77,9	år	
	22 Forventet levealder, kvinner	81,9	82,0	82,6	år	
	23 Utdanningsforskjell i forventet levealder	5,5	4,9	4,8	år	
	24 Psykiske sympt./lid, primærh.tj., 0-74 år	164	156	139	per 1000 (a,k*)	
	25 Psykiske sympt./lid, primærh.tj., 15-29 år	143	157	137	per 1000 (a,k*)	
	26 Psykiske lidelser, legemiddelbrukere	157	156	131	per 1000 (a,k*)	
	27 Muskel og skjelett, primærhelsetjenesten	277	280	258	per 1000 (a,k*)	
	28 Hjerter- og karsykdom, primærh.tj.	124	122	105	per 1000 (a,k*)	
	29 Hjerter- og karsykdom, beh. i sykehus	16	18	18	per 1000 (a,k*)	
	30 Type 2-diabetes, legemiddelbrukere	37	38	34	per 1000 (a,k*)	
	31 Lungekreft, nye tilfeller	54	59	55	per 100 000 (a,k*)	
	32 Tykk- og endetarmskreft, nye tilfeller	70	84	78	per 100 000 (a,k*)	
	33 Antibiotika, legemiddelbrukere	257	269	238	per 1000 (a,k*)	
	34 Vaksinasjonsdekning, MMR, 9-åringer	92,3	95,2	94,5	prosent	

Forklaring (tall viser til linjenummer i tabellen ovenfor):

* = standardiserte verdier, a = aldersstandardisert, k = kjønnsstandardisert

1. 2013, 2. 2014, 3. 2014, 4. 2014, i prosent av befolkningen. 5. 2013, høyeste fullførte utdanning (av alle med oppgitt utdanning). 6. 2012, barn som bor i husholdninger med inntekt under 60 % av nasjonal median. 7. 2012, forholdet mellom inntekten til den personen som befinner seg på 90-prosentilen og den som befinner seg på 10-prosentilen. 8. 2013, i prosent av befolkningen. 9. 2011-2013, mottakere av varig uførepensjon. 10. 2011-2013, 0-17 år, av alle barn det betales barnetrygd for. Året 2012 er ekskl. 11. 2013, definert som tilfredsstillende resultater mht. E. coli (der minst 12 prøver er analysert) og stabil drikkevannsløseveranse. Omfatter rapportpliktige vannverk. 12. 2013, befolkning tilknyttet rapportpliktige vannverk i prosent av totalbefolkningen. 13. 2011-2013, 14/15. Skoleåret 2008/09-2013/14, skoleåret 2012/13 finnes ikke i statistikken pga. endring i tidspunkt for innsamling. 16/17. Skoleåret 2011/12-2013/14. 18. 2011-2013. 19. 2004-2013, ekskl. årene 2006-2007 pga. teknisk feil ved innrapportering. Fødselse som oppgitt at de røykte i begynnelsen av svangerskapet i prosent av alle fødende med røykeopplysninger. 20. 2011-2013, KMI over 25 kg/m2 (basert på selvrapportert høyde og vekt for svangerskapet). Tall fra sykehus med lav rapportering er ekskludert. 21/22. 1999-2013, beregnet basert på aldersspesifikk dødelighet. 23. 1998-2012, vurdert etter forskjellen i forventet levealder mellom de med grunnskole som høyeste utdanning og de med videregående eller høyere utdanning. 24. 2011-2013, brukere av fastlege og legevakst. 25. 2011-2013, brukere av fastlege og legevakst. 26. 2011-2013, 0-74 år, legemidler mot psykiske lidelser, inkl. sovemidler. 27. 2011-2013, 0-74 år, muskel- og skjelettplager og -sykdommer (ekskl. brudd og skader), brukere av fastlege og legevakst. 28. 2011-2013, 0-74 år, sykdom knyttet til hjerter- og karsykdom, brukere av fastlege og legevakst. 29. 2011-2013. 30. 2011-2013, 30-74 år, brukere av blodglukosesenkende midler, ekskl. insulin. 31. 2003-2012. 32. 2003-2012. 33. 2011-2013, 0-74 år. 34. 2009-2013, vaksine mot meslinger, kusma og røde hunder. Datakilder: Statistisk sentralbyrå, NAV, Utdanningsdirektoratet, Norsk pasientregister, Medisinsk fødselsregister (MFR), Primærhelsetjenestene fastlege og legevakst (KUHR-databasen som eies av Helsedirektoratet), Kreftregisteret, Nasjonalt vaksinasjonsregister (SYSVAK), Vannverksregisteret og Reseptregisteret. For mer informasjon, se khs.fhi.no